

2022 og frem

Fælles om dannelse, fordybelse og trivsel

Nærum Gymnasium

Fælles om dannelse, fordybelse og trivsel: didaktisk udviklingsramme for NAG 2022 og frem

Introduktion

Dette dokument udfolder de udviklingsspor, NAG forfølger i den kommende periode. Det er ikke tilfældigt, at begreberne *didaktisk udviklingsramme* og *udviklingsspor* bliver anvendt: rammen er fleksibel, den er forbundet med kerneopgavens vigtigste komponenter, og den dækker over undersøgende processer, hvor endestationen ikke er givet på forhånd. Udviklingssporene viser en vej, et sted at tage fat, de første skridt.

Der er 4 sidestillede spor. Nogle af indsatsene er konkrete og nemme at organisere i rum og tid. Andre har en bredere og mere afprøvende karakter, og her er det vanskeligere at fastsætte en skarp tidsramme. Derfor er udviklingsrammen også fleksibel i den forstand, at den evalueres og justeres i slutningen af skoleåret med henblik på at vurdere indsatsernes modningsproces.

Rammen er ikke en udtømmende beskrivelse af alle udviklingsaktiviteter på NAG. Den trækker nogle få, men vigtige indsatser frem i lyset. Således udfolder der sig ved siden af udviklingsrammen en lang række fagspecifikke tiltag, ligesom der er indsatser angående f.eks. bæredygtighed og iværksætter, som ikke er beskrevet i dette dokument, men som er i fokus på NAG.

Dokumentet indeholder en oversigt over udviklingssporene, en mere udfoldet beskrivelse af deres indhold og en beskrivelse af sammenhængen mellem udviklingsramme og teamorganisering.

Didaktiske udviklingsspor – Nærum Gymnasium 2022 og frem

<p>Vision</p>	<p>NAG vil være et inspirerende og fagligt udfordrende gymnasium:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor der er nysgerrighed, gejst og glæde ved faglig fordybelse • Hvor der er mod til nytænkning og lyst til at udvikle sig i levende fællesskaber • Hvor alle forstår nødvendigheden af at lære og hvad det indebærer at lære • Hvor undervisning og læring gør selvforståelse og omverdensforståelse dybere 			
<p>Strategisk retning</p>	<p><i>Fælles om fordybelse og trivsel</i></p> <p>På NAG hænger trivsel og faglig fordybelse tæt sammen. Det overordnede mål er opbygningen af en fællesskabsbaseret kultur for undervisning og læring. I denne kultur er nøgleordene dannelse, gejst og vedholdenhed – i forhold til omgangen med andre, deltagelse i faglige samtaler og i forhold til forståelsen og anvendelsen af digitale teknologier. En grundantagelse er, at alle elever har potentiale og engagement, som de ved at blive mødt med positive forventninger kan udnytte. Her spiller den gode relation mellem elever og lærere en vigtig rolle for elevernes trivsel, selvforståelse og motivation.</p>			
<p>Udviklingsspor</p>	<p>Vedholdenhed: Motivation, selvkontrol og fordybelse</p>	<p>Relationsarbejde: Den relationelle praksis i det komplekse klasserum</p>	<p>Det digitale: Dannelse, forståelse og en vej til læring</p>	<p>Den varme skole: Fællesskab og ungdomsgejst</p>
<p>Målbilleder</p>	<p>Alle elever introduceres til betydningen af vedholdenhed.</p> <p>Alle elever støttes i at udvikle strategier til at fastholde fokus og motivation – også når en opgave synes svær.</p>	<p>Alle lærere får øget viden om handlemulighederne i det komplekst sammensatte klasserum.</p> <p>Alle lærere tilbydes mulighed for at arbejde med egen relationskompetence.</p>	<p>Alle elever bliver bevidste om digitale mediers muligheder i et læringsperspektiv.</p> <p>Alle elever deltager i forløb med fokus på digital teknologiforståelse og dannelse.</p>	<p>Fortsat udvikling af elevdrevne fællesskaber, der rækker ud over undervisningens faglige rum, og som mobiliserer initiativ og gejst.</p> <p>Arbejde med skolens indretning, herunder studiecentre.</p>

Spør 1: Vedholdenhed – selvkontrol, motivation og fordybelse

Vedholdenhed er afgørende i forhold til at fordybe sig og lære noget. Vedholdenhed handler om at have et arsenal af strategier og værktøjer til at komme videre, når det at lære forekommer besværligt og udfordrende. Den vedholdende elev har evnen til at fastholde fokus og koncentration over længere tid og på trods af bump på vejen. Den vedholdende elev kan finde en vej op af læringshullet og dermed fastholde motivationen. Vedholdenhed er en dynamisk størrelse, som kan trænes: det er muligt at flytte sig og dermed i højere grad blive aktør i egen læreproces og således opnå positive mestringserfaringer. Nogle elever besidder allerede velfungerende strategier og positive mestringserfaringer, mens andre elever eller grupper af elever har behov for en særlig indsats på området.

I det videre arbejde med vedholdenhed er der to dele: en **almen del** og en **målrettet del**.

Den almene del er rettet mod alle elever. Den består af tre elementer:

- En undervisningspakke på et modul, som kontaktlærerne i 1g afvikler. Den adresserer ved hjælp af cases og eksempler betydningen af at være vedholdende, når det gælder undervisning og læring.
- En værktøjskasse bestående af konkrete studietekniske komponenter, hvor basale life skills er centrale. Der afholdes et kort forløb i løbet af 1g.
- Et nyt initiativ, der understøtter fordybelsen: **NAG læser**, som er et rammesat frirum, hvor alle elever samtidig læser i en medbragt skønlitterær bog.

Den målrettede del har fokus på enkeltelever eller grupper af elever, der er udfordrede på vedholdenhed, og som mangler værktøjer og strategier til at komme op af læringshullet, men som rummer et potentiale.

I denne del er der to vinkler:

- Lærervinklen: at få viden om og metoder til at understøtte og udfordre disse elevers vej op af læringshullet. Det er her en vigtig pointe, at læreren arbejder med sin egen forforståelse og negative forventninger og får metoder til dette. Det sidste kan ses som en del af et almindidaktisk handlerepertoire.
- Elevvinklen: systematisk træning af vedholdenhedsmusklen og indlæring af hensigtsmæssige mestringsstrategier integreret i fagenes arbejde, som giver eleverne en værktøjskasse med konkrete handlemuligheder.

Spør 2: Relationsarbejde – den relationelle praksis i det komplekse klasserum

Der sættes fokus på det grundvilkår, at undervisning i høj grad er et relationsarbejde. Relationen til eleverne er med til at begejstre, men kan også for den enkelte underviser i perioder udgøre en udfordring, en bekymring eller ligefrem en belastning. De krav, som bliver stillet til underviserne, rækker videre end at kunne formidle sit fag. Det hænger dels sammen med forandrede autoritetsforhold, dels med en situation, hvor et antal unge med diagnoser og psykisk mistrivsel indgår i klasserummet – en udvikling, der er med til at øge kompleksiteten i opgaveløsningen.

Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på, at stort set alt, hvad en lærer gør, tolkes relationelt af eleverne. Det indebærer, at relationen mellem lærer og elev har afgørende betydning for elevens selvopfattelser og motivationsforestillinger. Her er nøgleordene: **tryghed** (oplevelse af tilknytning), **støtte** (a. eksplicit kommunikation af mål, forventninger og retningslinjer; b. tillid til, at hjælpen findes), **internalisering** (mål og værdier opfattes som meningsfulde og som noget, man har ejerskab til). Lærerens **relationskompetence** er derfor central. Relationskompetence kan forstås som lærerens vilje og evne til at etablere positive relationer til hver enkelt elev og at påtage sig ansvaret for relationens kvalitet. Her er vigtige fokuspunkter balancen mellem nærhed og afstand, graden af involvering (overinvolvering, underinvolvering og passende involvering) og styring. Et skridt er her at give den enkelte lærer mulighed for at arbejde med at identificere opmærksomhedspunkter, problematikker eller dilemmaer i forhold til egen relationskompetence.

Mulige konkrete tiltag, som udvikles i samarbejde med MIO, PRFU, AMR og GL:

- Workshops på pædagogisk dag på NAG med forskellige indgange, men med et tydeligt læringsøjemed – fx lærerrollen overfor unge i udsatte positioner, vanskelige samtaler, konflikthåndtering, relationskompetencens komponenter osv. Der kan både være tale om eksterne oplægsholdere såvel som interne ressourcepersoner i forbindelse med afholdelse af workshops.
- Tilbud om kollegial supervision med fokus på relationelle dimensioner i arbejdet.
- Relationsarbejde kan indgå som tema i MUS.
- Udvikling af kursuspakke for kontaktlærere i klasser med mange udfordringer.
- Fællesarrangement for alle lærere med fokus på nyere relations- og motivationsforståelser.

Spør 3: Det digitale – dannelse, forståelse og en vej til læring

Målet er her udvikling af viden om og forståelse af digitale teknologier samt en kritisk, handlingsorienteret tilgang til digitaliseringens muligheder og begrænsninger. Herunder såvel et værdigrundlag for ordentlighed i omgangen med andre mennesker som skarpe strategi-strategier for brugen af digitale platforme og værktøjer. Førstnævnte adresserer grundlæggende etiske problemstillinger. Sidstnævnte fokuserer bl.a. på tilegnelse af faglig viden og faglige kundskaber i en digitaliseret verden. Mere konkret handler det om disse tiltag:

- Videreudvikling og implementering af elementer i It-udvalgets forslag til digital kompetenceplan. En central dimension heri er såvel den enkelte underviser som den enkelte elevs refleksion over anvendelsen af digitale medier i undervisningen – herunder de didaktiske spørgsmål *hvorfor, hvordan, hvornår*.
- Udvikling af faglige forløb, der har et specifikt fokus på dannelse i en digitaliseret tid, og som udforsker mulighederne for, at eleverne stifter bekendtskab med dannelsesmæssigt væsentlige emner som computational thinking, algoritmer, big data, maskinlæring og robotteknologi. Nogle af disse forløb udvikles i samarbejde med eksterne aktører som fx DTU og ITU.
- Der følges løbende op på tankerne i grundskolens nye fag om teknologiforståelse i relation til det digitale felt. Dette sker bl.a. i regi af IT-fællesskabet, der har NAG som værtsskole, og hvor vi samarbejder med fem andre gymnasier.
- Der planlægges workshops og inspirationsoplæg for både lærere og elever i relation til det digitale.
- Opdatering, præcisering og kommunikation om adfærdsregler for elevernes brug af IT i undervisningen.

Spør 4: Den varme skole – fællesskab og ungdomsgejst

Udgangspunktet er her, at elevernes deltagelse i selvdrivne aktiviteter fremmer engagement og gejst, følelsen af at høre til og dermed også trivslen. Deltagelsen i selvdrivne aktiviteter kan anskues som et element i dannelsen: nemlig dannelse til at iværksætte i og for fællesskaber.

I vedvarende dialog med elevrådet og elevudvalgene sættes der fokus på at fremelske og nudge gejstgivende aktiviteter. Derudover skal der fortsat arbejdes med skolens indretning, hvor såvel trivselsmæssige som pædagogiske hensyn indgår.

I første omgang giver dette spor anledning til følgende handlinger:

- I dialog med elevrådet opfordres eleverne til at etablere klubber og studiegrupper. En rollemodel kan her være *Det CineNAGografiske Selskab*. Klubberne/studiegrupperne drives af eleverne selv, men understøttes økonomisk af skolen og har en kontaktperson i ledelsen. Alle klubber mødes med passende mellemrum til fælles aftenspisning for at styrke fællesskabs- og identitetsfølelse.
- Tydeligere italesættelse af og kommunikation om og fortsat understøttelse af de mange selvdrivne fællesaktiviteter, der allerede eksisterer – en særligt vigtig opgave i tiden efter Corona.
- Arbejdet med at revitalisere studiecentrene udmøntes i et eksempel på indretning, hvor trivselsmæssige og pædagogiske hensyn indgår.

Organisering af arbejdet med udviklingssporene

Overordnede principper

En central aktør i arbejdet med udviklingssporene er lærerteam. De team, der nedsættes i skoleåret 22/23, arbejder fortrinsvis med at omforme de didaktiske udviklingsspor til praksis og til et fælles anliggende for NAG.

Teamene udvælger en problemstilling inden for den fleksible ramme udstukket ovenfor, de iværksætter nogle konkrete aktioner i undervisningen og evaluerer på deres virkning – de undersøger, griber ind i og evaluerer egen praksis og bedriver på den måde en form for aktionsforskning.

Det er en afgørende pointe, at medlemskab af team er baseret på frivillighed. Det betyder, at ikke alle lærere indgår i de nye team. Det betyder samtidig, at teammedlemmerne tildeles en øget ressource i forhold til tidligere tiders teamarbejde.

Teamtemaer

De fire didaktiske udviklingsspor udgør omdrejningspunkterne for teamdannelsen og teamsamarbejdet. Eksempelvis kan nogle team udvikle koncepter og forløb til henholdsvis den almene og den målrettede del af vedholdenheds-sporet . Andre team kan udvikle forløb, der forholder sig til forskellige aspekter af det digitale spor.

Nogle projekter kan fuldføres allerede i skoleåret 22/23, mens andre har en længere tidshorison. Der er også mulighed for etablere enkelte projekter, der rummer energi og nerve, og som hele organisationen kan have glæde af, men som ikke umiddelbart bevæger sig ad de udlagte didaktiske hovedspor.

Alle projekter skal indeholde et udviklingsperspektiv. Udviklingsperspektiv skal her forstås som projekter, der bidrager til at styrke elevernes fordybelse, dannelse og trivsel.